№ 222. Wtorek 24. Września 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Gmina *Borszczow* w obwodzie kołomyjskim obowiązała się dla założenia regularnej szkoły parafialnej u siebie po wieczne czasy płacić na utrzymanie nauczyciela roczną kwotę 80 zł. w. a. w gotówce, a w ziarnie 8 meców kukurudzy w kwartalnych ratach z dołu, na opał szkoły dostarczać rocznie własnym kosztem 2 niż. austr. sągi (jeden twardego a jed. miękkiego) drzewa, i to drzewo do szkoły odstawiać i łupać, dalej obowiązała się rzeczona gmina wystawiony już i w potrzebne porządki zaopatrzony budynek szkolny, który ma obejmować także pomieszkanie nauczyciela, w miarę potrzeby z czasem rozszerzyć, nad utrzymaniem tego budynku szkolnego i porządków szkolnych w należytym stanie czuwać, a nakoniec potrzebną przy szkole usługę pełnić zawsze własnym kosztem.

Okazaną temi ofiarami troskliwość o poparcie oświaty między ludem wiejskim podaje c. k. Namiestnictwo galicyjskie z wyrazem należytego uznania do wiadomości powszechnej.

Wiedeń, 22. września. Dnia 20. września 1861 wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XLI. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 87. Cesarski patent z 15. sierpnia 1861, którym zniesiony został pierwszy ustęp §. 15. ordynacyi krajowej dla Forarlberga.

Nr. 88. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 7. września 1861, ważne na powszechnem austryackiem terytoryum celnem, względem uproszczenia deklaracyi takich towarów, które w obrocie wewnętrznym z niemieckim związkiem celnym doznają uwzględnienia celnego.

Nr. 89. Obwieszczenie ministerstwa finansów z 7. września 1861, względem zniesienia urzędu kontroli i podatku konsumcyjnego w Radsztadzie.

Nr. 90. Obwieszczenie ministerstwa finansów z 15. września 1861, względem ustanowienia prowizorycznie głównego urzędu celnego drugiej klasy w Braunau w Czechach.

Nr. 91. Patent cesarski z 17. września 1861, którym nowy sejm krajowy margrabstwa Istryi zwołany został na dzień 25. września 1861.

Sprawy krajowe.

(Otwarcie szkół gimnazyalnych.)

Kołomyja, 16. września roku 1861. Dzisiaj otworzono w mieście naszem uroczyście nowo urządzone niższe gimnazyum miejskie. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem w parafialnym kościele obrządku łacińskiego a następnie w cerkwi obrządku greko-katolickiego. Odśpiewano przytem *Veni Creator* dla ubłagania Najwyższego o pomyślność dla tego nowego zakładu naukowego, a zakończono hymnem ludu.

Prócz młodzieży szkolnej uczestniczyły nabożeństwu władze cywilne i wojskowe, równie jak i wszystkie warstwy ludności, dla których dobra materyalnego i duchownego zakład ten nowy tak wiele ma znaczenia.

Po nabożeństwie udano się do budynku gimnazyalnego, gdzie przemówił do zgromadzenia przełożony obwodu p. Burkhart, powtarzając miastu przez obecnych reprezentantów publicznie zadowolenie rządu, za usilne i chętnie ofiary niosące dążenie do utworzenia zakładu humanitarnego, który tak jest pożytecznym mianowicie dla młodzieży miasta i obwodu.

Przedstawiano przytem dyrektora gimnazyalnego p. Teodora Biłousa, mianowanego z wyboru miasta, i wypowiedziano względem niego nadzieje, że zdoła usprawiedliwić położone w nim zaufanie.

Nakoniec odezwał się stosownie przełożony gminy miejskiej p. Rudolf Kurzweil.

(Nabożeństwo w kaplicy greckiej.)

Wiedeń, 21. września. Legacya grecka w Wiedniu oznajmia, że we wtorek 24. b. m. o godzinie 11. przed południem odprawione będzie w kościele greckim uroczyste nabożeństwo dziękczynne za szczęśliwe ocalenie J. M. Królowej greckiej od zamachu.

(Posiedzenie izby deputowanych z dn. 20. września.)

Prezyduje dr. Hein.

Na ławie ministeryalnej pp. de Schmerling, de Lasser.

Następuje dalszy ciąg dyskusyi specyalnej nad ustawą gminną.

Wniosek Czupra nie znajduje poparcia. Wniosek Zyblikiewicza „stosunki miejscowe określi osobna ustawa" poparty.

Brolich mówi przeciw ustępowi 2 art. II. i wykazuje szkodliwe jego następstwa.

Steffens chce, aby przed słowem „obywatel" dodać: „austryacki."

Po przymówieniu się deput. Rechbauera art. II. przyjęty bez zmiany.

Sprawozdawca dr. Rechbauer motywuje art. III. wniosku wydziału, o udzielaniu ze strony gminy prawa zamieszkania i pobytu.

Brolich chce, aby w tym względzie gmina miała sobie pozostawioną zupełną wolność.

Sartori oświadcza się przeciw art. III., lecz radzi go przyjąć tymczasowo, żąda, aby gdy gmina odmawia komu prawa pobytu dozwolony mu był rekurs, co należy wyrazić w ustępie 1. Kto się stara o to prawo, powinien wykazać że ma utrzymanie, i nie potrzebuje wsparcia od gminy.

Thoman wnosi poprawkę do ustępu 2.

Czupr chce, aby opuścić cały ten ustęp.

Sprawozdawca występuje przeciw tym wnioskom. Wnioski te upadają.

Art. III. według wniosku wydziału przyjęty.

Hr. Rothkirch wnosi, aby po tytule ustawy następował zaraz art. IV., jednakże w odmiennej formie. Należy wyrazić, że ustawa gminna obejmuje gminy wyższego i niższego rzędu, a ich urządzenie, zakres działania i t. d. pozostawić ustawodawstwu krajowemu. Mowca rozbiera różnicę w tym względzie pomiędzy projektem rządowym a wnioskiem wydziału i oświadcza się stanowczo za pierwszym.

Diell chce, aby gminom zastrzedz jak najobszerniejszą autonomię, zwraca jednakże uwagę na te gminy, które nie mają dostatecznych środków materyalnych, zaczem wykazuje potrzebę połączyć kilka takich gmin w jedną, z uwzględnieniem wymagań miejscowych; zaczem należy to pozostawić ustawodawstwu krajowemu. Mowca przytacza na przykład wolnej gminy gminę wiedeńską, w końcu oświadcza się za wnioskiem hr. Rothkircha.

Kuranda wnosi, aby wniosek Rothkircha odesłać do wydziału, a tymczasem rozprawy nad ustawą gminną w izbie odroczyć.

Br. Tinti oświadcza się przeciw wnioskowi Kurandy. Następnie zapuszcza się w rozbiór wniosku hr. Rothkircha i mniema, że można natychmiast nad nim głosować.

Kuranda obstaje przy swym popartym wniosku, dowodząc, że należy koniecznie rozważyć gruntownie wniosek hr. Rothkircha.

Sprawozdawca zabiera powtórnie głos, poczem wniosek Kurandy przyjęty.

Prezes zapowiada przyszłe posiedzenie na wtorek. Wiele głosów domaga się posiedzenia w dniu jutrzejszym. Następuje głoso-

wanie. Wniosek prezesa przyjęty, zaczem przyszłe posiedzenie we wtorek.

Rieger wnosi, aby wydział przedłożył we wtorek swe sprawozdanie nad wnioskiem hr. Rothkircha, aby go można zaraz wziąć pod dyskusyę i głosowanie.

Wniosek Riegera przyjęty.

Posiedzenie zamknięte o godzinie pół do pierwszej.

(Wypadek w Wenecyi.)

Don. Ztg. podaje korespondencyę o następującym wypadku w Wenecyi:

Dnia 10. b. m. o zmroku podłożył ktoś sztuczny granat, owinięty w papier i w drut żelazny pod oknem kawiarni na Campo Marcio (własność wdowy Marina Tescari z Vicenza). O godzinie 8¼ wieczorem, granat ten wybuchł z wielkim hukiem, stłukł wszystkie szyby w oknie, lecz innej szkody nie zrządził.

Pół godziną pierwej Jego ces. wysokość Arcyksiążę Albrecht wraz z orszakiem swoim oczekiwał w tej kawiarni na pociąg kolei żelaznej, który miał odejść do Werony.

Hiszpania.

(Archiwa konzulatów neapolitańskich. — Stosunki z Mexykiem. — Pożar Monscoatu. — Eskadra Mexyku.)

Madryt, 14. września. Zawierzytelnieni w różnych krajach konzulowie byłych włoskich książąt będąc zmuszeni wstrzymać swe urzędowanie, pooddawali archiwa konzulom hiszpańskim. Rząd piemoncki udawał się ponownie do hiszpańskiego rządu o wydanie tych archiwów. Jak madrycka *Correspondencia* z 14. września donosi, odpowiedział hiszpański rząd piemonckiemu posłowi panu Tecco, że postanowił zatrzymać archiwa konzulatów neapolitańskich.

Contemporaneo pisze: „Pewien dziennik donosi, że obecnie toczą się negocyacye między Francyą, Anglią i Hiszpanią, ażeby wspólnie żądać od Mexyku wynagrodzenia za szkody, jakie ta republika ciągle wyrządza nadmienionym mocarstwom. My dowiedzieliśmy się jeszcze więcej, to jest, że w razie zerwania stosunków przyjacielskich postawi Francya i Anglia prawie całą siłę morską, a Hiszpania trzy brygady wojska do wylądowania. Dowództwo nad eskadrą będzie poruczone angielskiemu admirałowi, a komenda nad armią lądową francuskiemu jenerałowi. Nie wiadomo, czyli hiszpański rząd przyjmie ten ostatni warunek.

Zapewniają, że eskadra mająca być posłaną do Mexyku, będzie oddana pod rozkazy admirała Rubalcaba.

Z Barcelony piszą pod dniem 8. września: „Od trzech dni na górze Montserrat sroży się pożar. Z Barcelony widać w nocy jak najdokładniej płomienie, gdyż góra odległa jest tylko 40 kilometrów. Zapewniają, że ogień umyślnie podłożono. Leżące na szczycie Montserratu sławne opactwo zostało całkiem obrócone w perzynę. Z Barcelony wyprawiono wszystkie sikawki ku Monserratowi; prócz tego ze wszystkich przyległych okolic spieszą ludzie na pomoc."

Anglia.

(Nowiny dworu.)

Londyn, 18. września. Książę Alfred odjeżdza temi dniami parostatkiem pocztowym „Kanada" na swoje stanowisko do Ameryki.

— Książę Cambridge powrócił wczoraj z nad Renu, gdzie był obecnym na manewrach pruskich.

— Książę Mikołaj Leuchtenberski odjechał po kilkudniowym pobycie w Londynie do Szkecyi.

— *Pays* donosi, że wielki książę Konstanty spodziewany jest w miasteczku Ryde na wyspie Whigt. Na mieszkanie dla niego przygotowują wilę lorda Dorona nad brzegiem morza w pobliżu pałacu królewskiego Osborne.

Francya.

(Nowiny dworu. Kolonizacya Algieru. — Uniformowanie armii. — Obligacye Don Juana de Bourbon. — Wiadomości bieżące.)

Paryż, 18. września. Książę Napoleon spodziewany jest tu z małżonką z końcem września.

— Książę następca tronu będzie miał odtąd swój własny dwór. Przygotowania do tego robią na miesiąc listopad. (Książę urodził się 16. marca 1856).

— Francuski poseł w Turynie przyjechał tu dzisiaj z Trouville. Do Turynu powraca 1. października. Margrabia Cadore przyjechał do Paryża. — Książę Grammont nie wyjedzie z Rzymu przed 30. września. Papież przyjmował już księcia na audyencyi pożegnalnej, i miał wyrazić się bardzo życzliwie o następcy jego margrabi Lavalette.

Wspomniano niedawno, że rząd francuski powziął zamiar za pomocą premii zjednać przedsiębierców, którzyby nakłaniali Niemców mających udać się do Ameryki północnej, aby raczej przesiedlili się do Algieru. Teraz zaś zdaje się, że uprawa Algieru samym tylko Arabom pozostawiona będzie, i że rząd co do kolonizacyi nie liczy już wcale na siły francuskie.

— W uniformowaniu armii nastąpią znowu wielkie zmiany. Ugody liwerunku w tym względzie, jak słychać, zostały już zawarte. Wiadomo, że infant Don Juan de Bourbon wydał w Paryżu i Londynie obligacye pożyczki. A że te obligacye zbywano po bardzo nizkich cenach, więc w Paryża wdano się w tę sprawę, domyślając się, że zachodzi jakieś oszustwo. Przyaresztowano wiele osób. Pewien bankier, którego wprawdzie nie przyaresztowano, ma mieć także w tem udział. Odbyto u niego domowe śledztwo.

— Depesza z indyjskiego morza donosi, że transportowy parostatek „Calvados" z zasobami artyleryi i wojskiem w powrocie do Francyi opuścił dnia 5. sierpnia Singapore, ażeby się udać do Suezu.

Z Konstantynopola donosi *Patrie* depeszą prywatną, że biskup bułgarski, którego postępek niedawno tak smutne sprawił wrażenie, umarł dnia 17. sierpnia w klasztorze pod Chersonem, do którego się po oddaleniu z Konstantynopola był usunął.

Włochy.

(Wiadomości bieżące. — Stosunki z Rzymem. — Twierdze i fortyfikacye. — Utarczki z powstaniem. — Doniesienia z Neapolu.)

Sardynia. Jak donoszą *Perseveranzie* z Turynu z 18go września, zabawi Król zapewne do końca tego miesiąca w Toskanii. Co do podróży jego do Neapolu nie ma jeszcze nic pewnego.

Prezydent ministrów zajęty ciągle kwestyą rzymską. Niezachwianem jego postanowieniem jest wystąpić z nowemi propozycyami w Rzymie, i jak donosi turyński korespondent *Gazecie kolońskiej*, naradzają się teraz, jaką drogą możnaby je przesłać do Rzymu.

Do *Siecle* piszą z Turynu: „Miasto Ankonę ogłoszono twierdzą pierwszego rzędu. Prócz tego będzie ona jedną z trzech wielkich stacyi floty włoskiej; drugie dwie są Genua i Mesyna. Neapol i la Spezzia będą wielkiemi składami broni morskiej i arsenałami. Fortece Gaeta, Peskara i Civitella del Tronto będą zdemoliowane, a budowle należące do fortyfikacyi obrócone na zakłady karne. Gaeta będzie zamieniona w Bagno, przeznaczone do przyjmowania wszystkich skazanych na robotę przymusową. Inne Bagno będą zniesione, fortyfikacye Neapolu i Mesyny w teraźniejszym stanie zatrzymane, zaś fortyfikacye Kapuy będą znacznie powiększone. Forteca ta założona według planu i niegdyś pod osobistą dyrekcyą Vaubana, będzie zamieniona w jedną z najmocniejszych twierdz europejskich. W przypadku wojny będzie służyć za punkt oparcia we wszystkich działaniach do obrony linii śródziemnego morza między doliną Tybru, Apeninami i Kalabryą.

Neapol. *Pays* podaje z Turynu następujące doniesienia: Wydano rozporządzenie oczyścić jednocześnie z bandytów cały łańcuch Apenin. Jenerał Pinelli zajął główną kwaterę w Anella, armię zaś swoją podzielił na trzy korpusy, które obsaczyły kryjówki bandytów. Wojska całą noc biwakowały pod gołem niebem, i nie przepuszczały nikogo. O świcie zaczęto działać; na trzy punkta uderzono jednocześnie. Pierwszy napad uskuteczniono na Varmola przeciw bandzie Antonia del Mastro. Banda ta przy pomocy Bersaglierów z Piana di Lauro została pobita, rozprószona i prawie całkiem wytępiona. Niedobitki uciekły ku Giglio, lecz tu wpadły w ręce Bersaglierów z Vallestretta, którzy z niemi koniec zrobili. Jeden tylko żołnierz włoski odniósł ranę na ręku i w nodze. Drugi napad żywszy i bardziej morderczy skierowano ku wzgórkom Falconara i wyzinom Fornino. Tu stała banda Angela Bianca, która od kilku dni powiększyła się znacznie. Z tej kilku tylko uszło, większa część w pień wycięta. Trzeci napad wymierzono na bandę Cipriániego. Spotkał ją ten sam los co i tamtę, ale dowódzca z pewną liczbą ludzi zbiegł w Abruzzy.

Indep. belge pisze, że wiadomość o otoczeniu w Kalabryi expedycyi hiszpańskiej, która tam wylądowała, jest przedwczesną, i nie potwierdza się wcale; dodaje jednak, że ci Hiszpanie rzeczywiście wytępieni zostali, i że nieporozumienia panujące między dworem turyńskim a madryckim, tym sposobem jeszcze powiększyć się mogą.

Dnia 7go b. m. w Neapolu obchodzono uroczyście rocznicę przybycia Garibaldego do stolicy, a w Rzymie w pałacu kurialnym zgromadziła się cała emigracya neapolitańska wszelkiego stanu złożyć hołdy swoje młodej Królowej Obojga Sycylii.

Monitor pisze: Chociaż turyńskie i neapolitańskie dzienniki w pomyślnem świetle wystawiają stan rzeczy w Neapolitańskiem, pomimo tego wyprawiają tam coraz więcej wojska. Depesza telegraficzna prywatna pod dn. 15go b. m. donosi, że jenerał Pinelli z 8000 żołnierza czynił obławę w lasach montechijskich. Cipriani otoczony w górach pomiędzy Akwilą i Teramo.

Niemce.

(Reprezentanci armii przy koronacyi.)

Berlin, 17. września. Jak słychać będzie cała armia pruska reprezentowana przy koronacyi w Królewcu. Udają się bowiem na tę uroczystość wszyscy komenderujący i czynni jenerałowie, komendanci wszystkich liniowych pułków piechoty z chorągwiami pierwszych batalionów, jako też wszyscy komendanci pułków kawaleryi z sztandarami i brygadyery ośmiu pułków artyleryi z chorągwiami.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Zwołanie rady stanu. — Organizacya szkół. — Doniesienia z Warszawy. — Doniesienia z Polski. — Stan zdrowia arcybiskupa warszawskiego. — Stan wojenny w prowincyach zachodnich.)

Warszawa, 19. września. *Gazeta warszawska* ogłasza: W wykonaniu art. 13go najwyżej zatwierdzonej w dniu 24. maja (5. czerwca) r. b. organizacyi rady stanu Królestwa, posiedzenia ogólnego zebrania rady stanu w r. b. rozpoczną się z dniem 19. września (1. października). Głównemi przedmiotami obrad będą: Sprawozdania władz naczelnych Królestwa za rok 1860. Projekta

do praw, dotyczące: *a)* Organizacyi wychowania publicznego; *b)* Stosunków włościańskich; *c)* Praw cywilnych żydów; *d)* Ustawy górniczej.

— Hrabia Wielopolski przedłożył rozmaite projekta względem nowej organizacyi szkół mianowanemu umyślnie na to komitetowi, który składa się z członków duchowieństwa, uczonych, pedagogów i lekarzy. Te projekta mają sie odnosić do założenia uniwersytetu krajowego, do pomnożenia gimnazyów (w samej Warszawie jeszcze 5), zniesienie szkół realnych, utworzenie instytutu politechnicznego, pomnożenia seminaryów nauczycielskich i szkół elementarnych w miastach i na prowincyi. Dobrzeby było, pisze korespondent gazety pruskiej, żeby ta organizacya szkół jak najprędzej przeprowadzona została, gdyż od połowy czerwca są wszystkie gimnazya i wyższe zakłady naukowe zamknięte, a młodzież próżnuje i popełnia rozmaite excesa. Zdaje się jednak, że otwarcie szkół nie nastąpi przed nowym rokiem.

— *Gazeta wiedeńska* pisze: Dnia 17. b. m. podczas zbiegowiska w Warszawie pospólstwo tak gwałtownie w obecności wojska pobiło policyanta, że ten krwią zbroczony ledwo żywcem z placu uniesiony został. Że ocalał, to zawdzięcza głównie upomnieniom pewnego Kapucyna.

Zdaje się jednak, piszą do *Schles. Ztg.*, że odtąd dziki wybuch namiętności ludu uspokoił się na długo. Dnia 18. b. m. w kościołach dały się słyszeć kazania przeciw zaburzeniom, gazetami i plakatami przypomniano ludowi jego powinności, prawdziwą miłość ojczyzny i rozsądek. Wielu obywateli przemawiało osobiście za sprawą spokojności i porządku, jest więc wszelka nadzieja, że już zaburzeń nie będzie. Zresztą d. 17. b. m. w radzie administracyjnej uchwalono na wniosek namiestnika ogłosić w przeciwnym razie stan oblężenia.

Dn. 16. b. m. przybył do Warszawy biskup Baranowski sufragan lubelski. Lud oczekiwał go na moście i przyjął z okrzykami. Biskup celebrował nabożeństwo za chorego arcypasterza. W czasie nabożeństwa wszystkie sklepy były zamknięte.

Wiadomości z Królestwa Polskiego, pisze dalej *Gaz. wied.*, są ciągle jeszcze niepokojące, a mianowicie na prowincyi trwają agitacye. W Łęczyckiem w kilku miejscach, mianowicie w Chełmie obchodzono smętarze w procesyi z orłami polskiemi. W Kole dnia 8. b. m. wieczorem wyprawiono kocią muzykę i potłuczono okna kilku spokojnym mieszkańcom za to, że wyszli z kościoła, gdy zaczęto śpiewać znane pieśni narodowe.

Namiestnik nie przyjął deputacyi kaliskiej.

Dnia 10. października będzie znowu dzień pamiątkowy, krąży wezwanie zwołujące na ten dzień Litwinów, Rusinów i Polaków do Horodła miasteczka nad Bugiem. W tym miasteczku położonem na granicy wołyńsko-polskiej, połączyła się po raz pierwszy Litwa z Polską za czasów Władysława Jagiełły, co później zatwierdzono na sejmie lubelskim r. 1569. W dniu tem mają się zatem zebrać w tem samem miejscu reprezentanci pomienionych trzech szczepów.

— Stan zdrowia sędziwego arcybiskupa warszawskiego nie polepszył się dotąd; jeneralny konsystorz archidyecezyi zalecił z tej przyczyny odprawić modły we wszystkich kościołach.

— Jenerał-adjutant Nazymow ogłosił prawo wojenne w miastach: Wilnie, Grodnie, Białymstoku, Bielsku, Brześciu Litewskim, tudzież we wszystkich do nich należących obwodach i w gubernii Kowieńskiej, z wyjątkiem obwodu Nowo-alexandryjskiego, na mocy ukazów dla dawniejszych polskich prowincyi, wcielonych do Rosyi. Lecz to ogłoszenie stanu wojennego nie należy brać, jak utrzymuje *Hamburg. Börsen-Halle*, za to samo, co stan oblężenia. W pierwszym następuje wojenno-prawne postępowanie za pewne wypadki, w drugim zostaje administracya poddana sprawiedliwości władzy wojskowej.

Turcya.

(Rozruch w gminie ormiańskiej. — Doniesienia z Raguzy. — Wypadki na pograniczu Czarnogórskiem.)

Konstantynopol, 9. września. Przeszłego tygodnia był tutaj rozruch między Ormianami, a ztąd powstał, że patryarcha usiłował obalić ustawę, którą sam sankcyonował i zaprzysiągł, i której zawdzięcza swe obranie. Ustawa ta została uchwalona przed rokiem w kompromisie między światłemi osobami świeckiemi i hierarchyą. Od tego czasu przestali księża być panami i sędziami swych owieczek bez kontroli. Odtąd rada złożona z księży i świeckich administrowała, sądziła i rządziła; i ta rada musiała przez gminę być obrana. Wbrew tej ustawie zwołał patryarcha potajemnie na przeszłą środę radę z takich ludzi, którzy do niego są przywiązani. Ztąd powstał rozruch, zbiegło się do 6000 ludności i otoczyli patryarchat ormieński, tak iż musiano wezwać na pomoc zaptów i wojsko. Patryarcha był zmuszony zaprzysiądz na nowo ustawę. Z tem wszystkiem zdaje się, że rząd sprzyja zamiarowi patryarchy i dlatego zawiesił dwa ormieńskie dzienniki, piszące w interesie gminy.

— Do *Patrie* donoszą z Raguzy pod dn. 12. b. m., że kontyngensy powstańców z Berdy połączyły się z Czernogórcami, którzy mają teraz około 16.000 żołnierza. Omer Basza, wraz z posiłkami, które mu niedawno nadeszły z Konstantynopola liczy 32.000 żołnierza; nadto zajmuje najkorzystniejsze pozycye, a obsadził wszystkie przystępy do wąwozów górskich.

— Podług najnowszych depeszy z Raguzy nieprzekroczył jeszcze Omer Basza granicy czernogórskiej. Zamknął tylko góry szczelnie od strony wschodniej i od Albanii i działa w Hercegowinie z kolumnami ruchomemi przeciw tamtejszym powstańcom.

Jak utrzymuje *Pays* istnieje traktat przymierza między Montenegrem i Serbią, na mocy którego wspiera teraz Serbia Czarnogórę bronią i amunicyą. Cała Serbia zbroi się na wielką skalę, a wojsko serbskie, osobliwie kawalerya, koncentruje się nad granicą bośniacką. Turcya, powiada *Pays* dalej, ufortyfikowała z swojej strony Belgrad jak najmocniej i uzbroiła nanowo, wiedząc dobrze, że Serbowie nie mogą nic stanowczego przedsiębrać, dopokąd ta twierdza jest w ręku Turków. Załoga Belgradu składa się z wojsk doborowych, a nowe działa sprowadzone z Anglii.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Zagrabie, 21. września. Posiedzenie sejmu. Dykasteryum nadworne oznajmia, że Jego Ces. Mość dozwolił na prośbę sejmu ustanowić posadę protomedyka i wiceprotomedyka Kroacyi i Sławonii na koszt kraju. — Petycyę komitatu wirowickiego, ażeby sejm popierał u Jego Ces. Mości życzenia serbskie a mianowicie utworzenie nanowo Województwa Serbskiego, oddała izba osobnemu komitetowi. — Potem toczyły się dalsze obrady nad szkołami ludowemi.

Medyolan, 21. września. Dzisiejsza *Perseveranza* pisze: Nowy minister wojny della Rovere złoży przysięgę we Florencyi w ręce Króla, a w poniedziałek przyjedzie zapewnie do Turynu. Dzienniki utrzymują, że rząd zamierza wcielić korpusy ochotników do armii regularnej. Wiadomość ta znachodzi wszędzie dobre przyjęcie. Mówią, że rada ministeryalna oczekuje tylko przybycia ministra wojny, by uskutecznić ten zamiar.

Paryż, 19. września. *Pays* pisze: Pewna już teraz, że Król pruski przyjedzie 6. października do Compiègne.

Drezno, 21. września. Dzisiejszy *Dresd. Journal* pisze: „Doniesienie w *Daily News*, jakoby Saxonia przeszkadzała traktatowi handlowemu z Francyą, jest całe zmyślona. Saxonia podziela zupełnie politykę Prus.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 23. września. Na naszym targu dzisiejszym były następujące ceny przeciętne: mec pszenicy (81 ℔) 4 zł. 27 c.; żyta (76 ℔) 3 zł. 27 c.; owsa (41 ℔) 1 zł. 26 c.; hreczki 2 zł. 85 c.; grochu 3 zł. 50 c.; kartofli 1 zł. 30 c.; — cetnar siana 1 zł. 4 c.; okłotów 76 c.; — sąg drzewa bukowego 14 zł. 70 c., sosnowego 12 zł. 30 centów. — Ceny drobiazgowej sprzedaży bez odmiany.

Przeciętne ceny zboża i innych artykułów, od 16. do 31. sierpnia b. r. na targach w Skolem, Stryju, Wojniłowie, Rozdole, Żydaczowie i Żurawnie.

	Miejsce targu											
	Skole		Stryj		Wojniłów		Rozdół		Żydaczów		Żurawno	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen	zr.	cen.
	w lufy austryackiej											
Mec pszenicy . . .	4	.	3	68	3	25	4	.	4	50	3	90
„ żyta . . .	3	.	2	50	2	25	2	50	3	50	2	72
„ jęczmienia .	1	.	1	65	1	50	.	80	2	80	1	90
„ owsa . . .	1	20	1	19	1	.	1	30	1	50	1	10
„ hreczki . .	.	.	2	25	1	80	1	.	3	.	.	.
„ kukurudzy .	.	.	.	.	2	50	2	20	3	80	.	.
„ kartofli . .	1	40	1	20	.	.	.	60	.	.	1	20
Cetnar siana . . .	.	30	.	68	.	40	.	50	1	.	.	60
„ wełny	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ nasienia konicza	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	5	20	7	.	6	30	8	.	7	.	4	60
„ „ miękkiego	3	73	6	.	5	25	7	.	6	.	3	10
Funt mięsa wołowego	.	12	.	10	.	13	.	9	.	10	.	11
Mas okowity . . .	.	35	.	72	.	60	.	97	.	80	.	68

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 23. września.

Hotel rosyjski: PP. Cywiński Lud., z Uhrynkowiec — Kakowski Apol., z Klimkowiec. — Czerniakowski Józef Lada, z Kopiaczka. — Rewakowski J., c. k. porucz., i Lederhofer Fr., c. k. lekarz puł., ze Stryja. — Trzecieski T., z Polanki. — Konopacki Mac., z Dulib. — Rabczyński Wł., z Jaśniszcza.

Hotel Langa: Kauba Lud., c. k. starosta obw., z Zaleszczyk. — Assaki Piotr, z Paryża — Bram Karol, dr. praw, z Wiednia.

Hotel angielski: Paulo Ad., prz. pow., z Kołomyi. — Kamiński A., z ros. Podola — Lewicki Teofil, c. k. notar., z Sanoka. — Br. Brunicki Jan, z Rudy poznańskiej. — Trzeciak Dyon., z Tarnowa.

Hotel krakowski: Nahujowski Ant., z Czernicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 23. września.

PP.: Hr. Lichtenberg Gust., c. k. rotm., do Żółkwi. — Hoppen Mar., do Kozłowa. — Podlewski Zyg., c. r. porucznik, do Petersburga. — Lenciewicz Erazm, do Sulimowa.

TEATR.

Dziś opera niem.: „**Martha.**“ Czwarty występ gościnny p. Younga.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 21. i 22. września 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	325.78.	+ 6.0	89.4	zachodni	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	326 18	+ 9 6	69 7	północny	„	„
10. god. wiecz.	327.03	+ 6 0	89.4	wschodni	„	pogoda
Wnocy deszcz 4.‴ 62.						
7. god. zrana	327.13	+ 4 7	86.5	połud.-zach.	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	326.71	+ 13.3	64.4	„	„	„
10. god. wiecz.	326.25	+ 9.7	83.8	„	„	„

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 23. września.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 80.95. Metaliki po 5% za 100 zł. 67 35; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.— ; Węgier — —. Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 760.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 183.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—

Wexlowy. Za 100 zł. południowo niemieckiej waluty —.— Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 fantów szterl. 135 10. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6 51, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—. półkorony —.—. Srebro 135 25.

Kurs lwowski.

Dnia 23. września		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	43	6	49
Dukat cesarski .	„ „	6	47	6	52
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	14	11	27
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	14	2	16
Talar pruski	„ „	2	4	2	6
Polski kurant i pięciozłotówka .	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	79	75	80	75
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	83	75	84	75
Akcye gal. kol. żelaz Karola Ludwika	bez kuponów	147	75	149	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	65	88	66	53
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	80	40	81	40

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 20. września.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% . .	61.75	62.—
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	80.80	80.90
Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd. po 5%	81.—	81.10
Z r. 1851, ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	67.50	67.60
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	67 70	68 —
dtto. „ 4½% . . .	58 50	58 75
dtto. „ 4%	51 75	52 —
dtto. „ 3%	39.—	39.25
dtto. „ 2½%	34.—	36.—
dtto. „ 1%	13 50	13 75
Przez. do wylos. z r. 1839	114.—	114 50
„ 1854	85 75	86.25
„ 1860	83.30	83 40
Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł . .	87 90	88.10
Renty Como po 42 lir. aus.	16.50	17.—
Wylos. obl. dawn długu państ. po 5%	66 —	67.—
„ „ 4½%	58 —	58 50
„ „ 4%	51.—	52.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	45.—	46.—
„ 3%	47 –	48.–
„ 2½%	46 —	47.–
„ 2¼%	41 —	41.50
„ 2%	36 50	37.50
„ 1¾%	32 —	33.–
dtto. z procent za granicą „ 5%	66.—	67 –
„ 4½%	57 —	58.—
„ 4%	50.50	51.—

B. Krajów koronnych (Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.)	pien.	towar.
Niższej Austryi .	87 50	88.50
Wyż. Aust. i Salb.	87.—	88.—
Czech	91.—	91 50
Morawii	—.—	85 50
Szląska	— .—	84 —
Styryi	87.—	88.–
Tyrolu	96.50	99.50
Kar., Krainy. i Wyb.	87.—	88.—
Węgier	67 50	68.50

	pien.	towar.
Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł.: Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii . . .	66 50	68.50
Galicyi	65.75	66 –
Siedmiogr. i Bukow.	64 75	65 50
Lom. wen. poż. z r. 1850	110.—	112 –
Wen. pożyczka z r. 1859	91.—	— —
Dług Tyrolu po 5%	66.—	67.—
„ 4%	50 50	51.—
Dług Salcburga „ 3½%	43.—	43.50
„ 3%	38.—	38.50
„ 2½%	31.50	32.–
Dług Krainy „ 2%	24.50	25.—
„ 1¾%	21.—	21.50

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
po 3% za 100 zł. . .	18.—	20.—
„ 2½% za 100 zł. . .	15.—	17.—
„ 2¼% za 100 zł. . .	14.—	15.—
„ 2% za 100 zł. . . .	13.—	14.—
„ 1¾% za 100 zł. . .	10.—	11.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	742 –	743
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	181 80	182 –
Niż.-austr. tow. eskont. po 500 zł.	591 -	593 –
Półn. kolei po 1000 zł. m.k.	2014	2016.—
Tow. kolei żel państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	277 50	278.50
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	165.75	166.–
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k. .	120 25	120.75
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.–	147.–
Połud. kolei państ., lomb.-wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 160 zł. (80%)	239 —	240.—
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m.k. z wpł. po 140 zł. (70%)	148 —	148 50
Kol. Preszb. Tyrn. i. emis. po 200 zł. m.k.	18.—	19.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m.k	—.—	76.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł m. k.	695.—	700.—

	pien.	towar.
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	143.—	144.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k. . . .	—.–	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a. .	123.—	124.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	429.—	430 —
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	208 —	212.
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	394.—	396.-
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k. . . .	370.—	375.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k. . .	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	103 —	103.25
10 „ 5%	96 —	96 50
przeznacz. do los. po 5%	90 —	90 50
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	99 90	100 -
przez. do los po 5%	85.80	86.—
Gal. Tow. kred. po 4% .	80.50	81.50

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96.75	97.—
detto detto w srebrze uproc. za 100 zł. w. a.	103 70	103 90
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	140.50	141.-
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	—.—	96.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	135 50	136.—
Kol. Gloggn. za 100 zł. .	80.—	81.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	97.50	98.50
Lloyda za 100 zł. . .	85.	88.-

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	119 90	120 10
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	95 50	96.—
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	124.—	125.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	36.25	36.50
Esterhazego po 40 zł. m. k.	96.50	97.—
Salma „ 40 „ „	36.50	37.—
Palfiego „ 40 „ „	35 75	36.—
Clarego „ 40 „ „	35.—	35.50
St. Genois „ 40 „ „	35 75	36.25
Windischgrätza 20 zł. „	22.50	23.—
Waldsteina 20 „ „	22.75	23.—
Keglevicha 10 „ „	14.50	15.—

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n	115.—	115.25
Berlin za 100 tal. . . .	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal. . . .	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	115 25	115 25
Genua za 100 lir. piem. .	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	101 —	101.10
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt . .	136 50	136 70
Lugdun za 100 fr. . . .	—.—	53 60
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	53 60
Marsylia za 100 fr. . . .	— –	53 60
Paryż za 100 fr.	53 60	53 60
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a. .	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piast. woł.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

	pien	towar.
Dukaty ces. men. . .	6.53	6.54
dtto. pełnej wagi . .	6 53	6.54
Korona	18.75	18 80
20frankówka	10 87	10.88
Rosyjski impery. . .	11 22	11.25
Talar związkowy . . .	2.03	2.03 3/10
Srebro	135.50	136.—
Kurs korony w k. kasach 13 zł. 56		

KRONIKA.

(Dzieło o grobach egipskich.) „Litterary Gazette" zachwala niedawno u Longmanna w Londynie w 2ch tomach wydane dzieło p. t: „Egiptian-Sepulchres and Syrian Schiner" (Egipskie groby i Syryjskie schronienia), by Emily A. Beaufort, a szczególnie dla tej osobliwości, że dzieło to jest owocem pracy dwóch sióstr, dam świetnego rodu, bo pochodzących z prostej linii po wielkim a sławnym pomiędzy wojownikami Królu. „Litterary Gazette to najmocniej podnosi, że siostry same, w towarzystwie tylko jednej sługi, podróżowały po Egipcie, Palestynie, Syryi i Libanie, z bezpieczeństwem wszelkiem a z takiem zadziwieniem Arabów, którzy patrzyli jak te błędne amazonki zręcznie władały strzelbą i rewolwerem, że jeden Szeih stary w uniesieniu ofiarował starszej (jak sama o sobie mówi) dziesięć wielbłądów, byle raczyła osobą swoją zaszczycić jego przybytek niewieści.

(Pantelegraf.) Myśl przesyłania depesz telegraficznych w kształcie autografów, reprodukowanych drogą elektro-chemiczną, od dawna zajmowała uczone głowy Niemiec i Francyi. Zupełne urzeczywistnienie tej myśli jest dziełem p. Caselli w Paryżu. O ile można wnosić ze słów ks. Moignot, umieszczonych w „Cosmosie" (t. 18, 21. juin, p. 674), doświadczenia dotąd czynione przechodzą najśmielsze oczekiwania, jakie tylko mieć można było w chwili obecnej. Widzieliśmy, powiada ks. Moignot, u p. Caselli album, napełnione listami autografowanemi i rysunkami otrzymanemi z Amiens; były tu portrety rodziny cesarskiej, plan bitwy Borodińskiej na trzech kartach, autografy w języku francuskim, niemieckim i włoskim. Niedawno byliśmy świadkami otrzymania z Amiens następującej depeszy, która w oczach naszych powstała z dokładnością zadziwiającą: — „La rapidité du pantélégraphe est supérieure à celle du systême actuellement en usage. Par l'écriture ordinaire on transmet de dix à quinze mots à la minute, et cinquante ou soixante par la sténographie." — (Szybkość pantelegrafu, t. j. telegrafu kopiującego z dokładnością pisma i rysunki, telegrafu powszechnego, znacznie przewyższa szybkość telegrafu zbudowanego podług dzisiejszego systematu. Pismem zwyczajnem przesyła pantelegraf od 10 do 15 wyrazów na minutę, stenograficznem zaś od 50 do 60.) Ostatecznie budujące się przyrządy tego telegrafu, które, wedle ks. Moignot, będą jedną z największych osobliwości powszechnej wystawy londyńskiej 1862 r., mają zostać użytemi: dwa między Paryżem a Marsylią, przez główny zarząd telegraficzny, i pięć w Londynie, Paryżu, Marsylii, Florencyi i Neapolu, przez samego p. Caselle. Tym sposobem powstanie całkowita linia i za pośrednictwem czterech tylko stacyi można będzie z każdego wymienionego punktu przesyłać depesze do Neapolu.

(Papier z masy drzewnej.) P. Felter z Wirtembergu, właściciel papierni w Heidenheimie, wynalazł nowy sposób robienia papieru z masy drzewnej, którą otrzymuje za pomocą machiny z drzewa sosnowego. Wynalazek ten jest ważnym dla papierni, gdyż brak gałganów wszędzie coraz dotkliwszym się staje. P. Felter otrzymał niedawno przywilej na lat 10 w Cesarstwie Rosyjskiem i na mocy tegoż udzielił pełnomocnictwo pp. Laudenbach i Scheitz, fabrykantom papieru w mieście Sławucie, w powiecie Zasławskim, na urządzenie tego rodzaju fabryki papieru z masy drzewnej, która już jest czynną i wyroby swoje do tego stopnia polepszyła, iż bez zaprzeczenia pierwsze zajmuje miejsce pomiędzy zakładami w całym kraju.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.